

Mythologia, Francfort, 1581 - I, 16 : De hymnis antiquorum

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre I

[Mythologie, Paris, 1627 - I, 16 : Des Hymnes des Anciens](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre I

[Mythologie, Lyon, 1612 - I, 16 : Des hymnes des anciens](#) est une traduction de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Francfort, 1581 - I, 16 : De hymnis antiquorum, 1581

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 06/12/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/5900>

Présentation du document

PublicationFrancfort, André Wechel, 1581

ExemplaireRegensburg (Allemagne), Staatliche Bibliothek, 999/Hist.pol.1307
Formatin-8

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Paginationp. 57-60

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 28/12/2018 Dernière modification le 25/11/2024

De hymnū antiquorum. CAP. XVI.

NON erit inutile fortasse neque insuave auditu, si summam explicemus quibus precationum generibus in sacris uterentur antiqui, quippe quod illud non mediocriter faciat ad cognoscendam illorum vel hominum simplicitatem, vel illorum Deorum naturam qui ab iis colebantur. fuit igitur illa hymnorum forma, ut Deorum laudes, & res præclare ab illis gestas prius inter sacrificia decantarent, & quibus beneficiis Di ipsi affecissent mortales, qua benignitate ciuitates complexi ac tutari fuissent, qua clementia in supplices homines esse consueuerint. atque institutum componendorum hymnorum facile ille hymnus nobis demonstrare poterit, qui scribitur à Callimacho in laudem Apollinis, qui prius ita decantat eius Dei facultates:

τίχρη δ' ἀμφιλαφὴς οὔτις τόσσον, ὅσσον Ἀ' πόλλων.
 κῆτερ ἰσότης ἱλαχ' ἀνέρεα, κῆτερ ἀοιδόν.
 τοῖσιν γὰρ καὶ τόσσον ἐπιτρέπται καὶ ἀοιδῆ.
 κῆτερ δὲ θεοὶ, καὶ μάστιγι, ἐκ δ' ἐν τοῖσιν
 ἰερεῖσι δὲ δέει ἀτάκτως ἐν θειάτοις.
 φοῖβος καὶ νόμος κικλήσκουσιν.

*Arto magis Varinus nullus, quam clatus Apollo.
 Sunt illi artifices cantus cura, ille sagittas,
 Ille arcus curat, pariter ἤ, oracula, Vates,
 Suffragia, ex illa didicerunt funera primum
 Differre, & gelida vitare pericula mortis,
 Phœbum pastorem ἤ, vocabimus.*

Tum paulò post.

τοῖσιν δ' ἐπιμαρτυρία πάλαι δὴ ματρήσαντο
 ἀνθρώπων, τοῖσιν γὰρ ἀεὶ κελύεσσι φίλη δ' εἴ
 κτιστοῖσιν. αὐτοὶ δ' ἐν θειάτοις τοῖσιν ὑφ' αἴθ.
 πᾶσι αἴτας τὰ πρῶτα θεμέλια τοῖσιν ἰπεία
 καλῇ ἐν Ὀρτυγίῃ.

*Verbes metiri Phæbo didicere magistro
 Mortales. struunt Verbes nam Phœbus amavit.
 Fundamenta prior Phæbus subtexnit verbis
 Quædrimni puer, Ortygia qua mania cernat.*

Deinde commemorat idem poeta quemadmodum Pythonem perniciosum serpentem, multisque mortalibus exitium

afferentem, multis sagittis confecerit, qui agnum & pecudes & omnia propinqua populabatur, ut est in eodem hymno in his;

πυθίῳ τοι κατέϊοντι σωήτα το δαμνένιος θήρ,
αἰνὲς ὄφρι, τὸν μὲν σὺ κατήναρες, ἄλλον ἐπ' ἄλλω
ἑκάμωι ὥκω δ' ἔργον ἐπ' ἡμίτῃσι δὲ λαός.

*E Pythone tibi confestim bellua dira
Occurrit serpens geminatis saepe sagittis
Hanc occidisti, clamor sublatum ad auras.*

Nam Orpheus cum seruauit ordinem in suis hymnis ut prius virtutes & potentiam Deorum, pro quibus beneficia in homines conferre possint, commemoret per vim adiunctorum nominum. deinde precatur ut fausti felicesq; adsint, quod facile vel ex illo perbreui hymno in Latonam colligere possumus, qui ita scribitur:

Λατῶ κυρία Πηλεΐα, διὰ δίδυματόκε, σιμῆ,
μοῖα τ' ἱε, μεγαθύμα, πολυμήση, βασίλεια
εὐπικρὸν ζηνὸς γαμήλιω ὧδ' ἦα λαχῶσα,
γενναῖα φοῖβόν τε, καὶ Ἄρτεμι' ἡχίαιραν
τῶ μιν ὧδ' ὀρτυγίη, τοῖσι δὲ κραταιῇ ἐπὶ δ' ἡλαα
κλυδί θια, δέποιτα, καὶ ἱλασθ' ἦτορ ἔχουσα
ἑαὶν' ἐπὶ πάθειν τελατῶ, τίλας ἡδ' ὕφ' ἐρρεσε,
*Dina gemellorum mater Latona, grauiūque,
Cyaneis induta, & amabilis, edita Caeo.
E loue felices quoniam perpeffa dolores,
Editum & Phœbus tibi, bellatrixque Diana est.
Edita in Ortygia hac, in Delo est ortus Apollo.
Audito regina Dea, atque accede benigna,
Concedens latum finem, ad conuiuia lata.*

Fuit enim mos omnibus peractis sacrificiis parari conuiuia in honorem illorum Deorum quibus illa sacrificia fuissent instituta. Illud autem fiebat illo præcipue die quotannis, quo eos liberatos fuisse contigit ab aliqua calamitate qui illa sacrificia instituissent, ut testantur Virg. carmina in lib. octauo;

*Rex Euandrus ait: Non hac solennia nobis,
Hæc ex more dapes, hæc tanti numini aram
Vana superstitio, veterumque signaria Deorum
Imposuit. sauis hospes Troiane periculi
Sernati facimus, meritosq; namatum honores.*

æque illum poëta paulo post sacerdotem introducit ad aram;
Herculis

Herculis laudes & res gestas canentes, in classes iuuenum ac seniorum diuisos, eumque denique post laudes aduocantes ut letus faustusque accedat, cum ita inquit:

*Tum Salij ad cantum, incensa altaria circum,
Populeum adsunt eunimque tempora ramis.
Hic iuuenum chorus, ille senum: qui carmine laudes
Herculeas & facta ferunt: Ut prima muerca
Monstra manu geminisq; prement eliserit angust:
Ut bello egregias idem disiecerit urbes,
Troiamq; OEchaliamq;: Et duos mille labores
Rege sub Eurysthea factu lunonu iniqua
Pertulerit. Tu nubigenas inuolte bimembres
Hylemque Pholamque manu: tu Cresia matras
Prodigia, & vastum Nemea sub rupe leonem.
Te stygi tremuere lacu: te sanctor Orca
Ossa super recubans antro semesa cruento,
Nante vlla facies, non terruit ipse Typhoeus
Ardens, arma tenens: non te rationis egentem
Lernam turba caputum circumsteterit anguis.
Salue Vera Iouis proles, decem addite Diui,
Et nos, & tua dexter adi pede sacra secundo.*

Ac enim cum illos Deos aduocarent, aues Diis illis consecratas cantu Deorum aduentum significare dicebant, ut fecit Callimachus in hymno in Apollinem, ubi cygnos canentes facit Dei aduentum, aut mare, aut aethera tranquillum, atq; omnia tristitia in iucundissima conuerti ob Deorum praesentiam introducit: nam neque Thetis Achillem aduentante Deo luget, nec Niobe filiorum multitudinem: at contra infecunda animalia sunt praegnata & fecunda, & praegnantia gemellos pariant, & omnia crudelia ob praesentiam Dei feritatem deponunt: quare hyminicam naturam ac suauitatem imitatus Lucretius per Veneris aduentum terram flores effundere facit, & mare ut fieri tranquillum, & omnes ventos mitigari, & omnia iustitiae letari, ut est in his:

*Te Dea, te fugiunt Venti, te nubila caeli:
Aduentumq; tuo suauis tibi Dadala tellus
Submittit flores, tibi vident aquora Ponti,
Pacatumq; nitet diffusa lumine caelum.
Aequae vniuersa hymnorum natura ex his constabat (ut rem*

paucis absolvam) ut ita aduentum Deorum per hæc læticiam ubique præ se ferentibus præpararent, eorumque laudes & res gestas ad aras canerent, & beneficia quæ in homines contulissent, commemorarent: deinde præcarentur ut faciles, benigni, felicesque, accederent ad illa sacrificia quæ sibi fieret. atque tot breuiter de hymnis dicta sunt: nunc verba faciamus de victimis.

De Victimis. CAP. XVII.

ERAT præterea non parua diligentia in eligendis victimis in singulorum Deorum sacrificia: cum aliæ Deis bonis ut prodesse, aliæ malis ne obessent, caderentur. Nam malis nigra, bonis albæ conueniebant: sterilibus steriles, fertilibus prægnantes: maribus mates, foeminis foeminae. ut Telluri prægnas iuuenca mactabatur, Proserpinæ sterilis, Cereri non mare sue, sed foemina res sacra fiebat: at Baccho non capra, sed hircus mactabatur. Præterea victimæ ob aliquam similitudinem aliquando mactabantur, ut equus Soli ob celeritatem, ut est apud Ovid. lib. I. Fastorum:

*Placat equo Perses radijs Hyperionæ cinclum,
Ne detur celeri Vittima tarda Deo.*

Cereri verò primitias frugum offerri mos fuit, sicuti testatur Philippus in his carminibus:

*ἀργυροτά τειχόρευ μικροπόλακος, ὃ φιλόπυρος
ἀνοῖ, χωρικλῆος θῆκαν ἀρουροπέρας.*

*Alma Ceres paruo, ut potuit, de rure maniplos
Hos tibi Sossiclees dedit agricolæ.*

In eiusdem Dææ sacrificiis præterea aliquando porca offerebatur ac cadebatur, quod esset id animal inuentis ipsius Dææ infestum, ut ait idem Ovid.

*Prima Ceres auida gausa est sanguine porca,
Vltæ suas merita eadē nucentiæ opes.*

Sic Bacchus, quia caper infestum sit animal suis inuentis, eius cæde lætari creditus est, ut ait Virg. lib. 2. Georg.

*Non altam ob culpam Baccho caper omnibus aris
Caditur.*

At verò Marti furibundo taurus ferox animal immolari solitus est, & Apollini, cum ob nimium calorem excitaret pestem, & frementum Neptuno, & implacabili Plutoni. quare ita inquit Virg. lib. 6.

Sic fatus, meritos aris mactauit honores,

Tan-